

این الرجبیون؟

فضایل ماه رجب

1. با سپری شدن ماه محرم انسان از امنیت که خداوند متعال در ماه‌های حرام قرار داده بود خارج می‌شود و آن امنیت از او گرفته می‌شود. لذا با داخل شدن در ماه رجب، خدا بر انسان منت می‌گذارد و آن امنیت را که از او گرفته است را به او بر می‌گرداند و در حمایت و حرمتی که از آن خارج شده بود داخل می‌کند. پس مؤمن باید در شب اول ماه رجب به این نعمت بزرگ پروردگار اعتراف و بی‌توقع شکرگزاری کند.

2. از آن جا که ماه‌های حرام در جاهلیت و اسلام مقتضی ترک مخاصمه و کار حرام هستند، چگونه انسان در این ماه‌ها ظلم و نزاع به بندگان همچون خود را روا نمی‌دارد ولی نسبت به مولا، مالک و صاحب اختیار خود بی‌ادبی و تمرد می‌کند؟ پس باید مواظبت کند که در این ماه‌های حرام، حرمت این اوقات را نگه دارد و هتک حرمت نکند.

3. در روایتی از رسول خدا(ص) نقل شده است که خداوند متعال در آسمان هفتم فرشته‌ای را گماشته است که او را «الداعی» می‌گویند. هنگامی که ماه رجب فرا می‌رسد، این فرشته در تمام شب‌های ماه تا صبح ندا می‌دهد: «طوبی للذاکرین، طوبی للطائعین و یقول الله تعالی: أنا جلیس من جالسینی و مطیع من أطاعنی و غافر من استغفرنی الشهر شهری و العبد عبدي و الرحمة رحمتی فمن دعانی فی هذا الشهر أجبتہ و من سألنی أعطیتہ و من استهدانی هدیتہ و جعلت هذا الشهر حبلاً بیني و بین عبادی فمن اعتصم به وصل إلي»

اعمال مشترک تمام شب‌های ماه رجب

1. اهتمام و روی آوردن به اعمال ماه رجب با عقل و دل

2. نماز هر شب

- «از رسول خدا(ص) نقل شده است: کسی که در ماه رجب شصت رکعت نماز (در هر شب دو رکعت) بگذارد و در هر رکعتی یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و یک مرتبه «قل هو الله أحد» بخواند، و پس از سلام دست به دعا بردارد و بگوید: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له، له الملك و له الحمد یحیی و یمیت و هو حی لا یموت بیده الخیر و هو علی کل شیء قدير و إليه المصیر و لا حول و لا قوة إلا بالله العلی العظیم اللهم صل علی محمد و علی آل محمد النبی الأمی و آله» و دستانش را بر صورتش بکشد، پروردگار سبحان دعایش را مستجاب کرده و ثواب شصت حج و شصت عمره به او عطا می‌کند.

- در روایتی از رسول الله(ص) آمده است: حد اقل در یکی از شب‌های ماه رجب این نماز خوانده شود: ده رکعت (به صورت دو رکعتی) که در هر رکعت یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و «قل یا ایها الکافرون» و سه مرتبه «قل هو الله أحد»

- در روایتی از رسول الله(ص) آمده است: حد اقل در یکی از شب‌های ماه رجب این نماز خوانده شود: دو رکعت نماز که در هر رکعت پس از حمد، صد مرتبه «قل هو الله أحد» خوانده شود.

3. ذکر: مستحب است که در هر شب از شب‌های ماه رجب ذکر «لا إله إلا الله» هزار مرتبه گفته شود.

تذکر

تمام آن چه در روایات به عنوان ثواب عبادات این ماه ذکر شده مشروط به اخلاص است و از جمله‌ی اخلاص آن است که قصد مؤمن از انجام عبادتش تنها رسیدن به این ثواب‌ها و نعمت‌های بهشتی نباشد، بلکه عبودیت و بندگی «رب الأریاب» باشد؛ چرا که شایسته‌ی پرستش صاحبان خرد و معرفت است و این گونه اخلاص گردنه‌ای است که عبور کردن به سلامت از آن بسیار دشوار است. و شرط دیگر آن است که هرگز نسبت به عملت عجب نوزی و بر اعمال خود تکیه نکنی!

اعمال وارده برای اولین پنج‌شنبه و اولین جمعه ماه رجب

بدان که مقتضای احتیاط در انجام عبادات برای درک سعادت آن است که اعمال اولین شب جمعه‌ی ماه از اعمال شب اول ذکر شود؛ چرا که ممکن است شب اول ماه شب جمعه باشد. در این صورت عمل به احتیاط شده است.

در روایتی از رسول خدا(ص) آمده است: هرگز از اولین شب جمعه‌ی ماه رجب غفلت نکنید؛ چرا که آن شبی است که ملائکه آن را «لیلة الرغائب» می‌نامند و آن شبی است که چون ثلث اول آن سپری شود، هیچ فرشته‌ای در آسمان‌ها و زمین باقی نمی‌ماند مگر آن که در اطراف کعبه جمع می‌شوند و خداوند متعال به آنان نظر می‌افکند و به آن‌ها می‌فرماید: ای ملائکه‌ی من! هر چه می‌خواهید از من بخواهید. ملائکه می‌گویند: پروردگارا! حاجت ما آن است که روزه داران در ماه رجب را مورد مغفرت قرار دهی؛ پس خداوند متعال می‌فرماید: آنان را مورد مغفرت خود قرار دادم. سپس رسول خدا(ص) فرمود: هر کس روز پنج‌شنبه یا اولین پنج‌شنبه از ماه رجب را روزه بگیرد و پس از نماز عشاء تا آخر ثلث اول شب ده رکعت نماز بگذارد (به صورت دو رکعتی) و در هر رکعتی یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و سه مرتبه «إنا أنزلناه فی لیلۃ القدر» و دوازده مرتبه «قل هو الله أحد» بخواند و پس از سلام، هفتاد مرتبه به این صورت صلوات بفرستد: «اللهم صل علی محمد النبی الأمی [الهاشمی] و علی آله» سپس به سجده رود و هفتاد مرتبه در سجده بگوید: «سبح قدوس رب الملائکة و الروح» و چون سر از رکوع بردارد بگوید: «رب اغفر و ارحم و تجاوز عما تعلم إنک أنت العلی الأعظم» و این سجده را به همین صورت مجدداً تکرار کند، و در سجده‌ی خود حاجاتش را طلب کند، برآورده می‌شود.

اعمال شب اول ماه رجب

1. احیا گرفتن: در روایات زیادی بر احیا گرفتن شب اول با عبادت تأکید شده است و آمده است که شب اول رجب یکی از چهار شبی است که در طی سال شایسته است که با عبادت و مراقبه احیا گرفته شود.

2. دعا‌های هنگام دیدن هلال ماه رجب:

- در روایتی از رسول خدا(ص) آمده است که آن بزرگوار این دعا را می‌خواند: «اللهم أهله علينا بالأمن و الإیمان و السلامة و الإسلام ربی و ربك الله عزّ و جلّ»

- در روایتی دیگر نقل شده است که وقتی حضرت هلال ماه رجب را می‌دید، می‌فرمود: «اللهم بارک لنا فی رجب و شعبان و بلغنا شهر رمضان و أعنا علی الصیام و القیام و حفظ اللسان و غضّ البصر و لا تجعل حظنا منه الجوع و العطش»

- در روایتی نقل شده است که رسول خدا(ص) هنگامی که هلال ماه رجب را می‌دید، سه بار تکبیر می‌گفت سپس می‌فرمود: «الحمد لله الذی أذهب شهر کذا و جاء بشهر کذا»

3. تلاوت سورهی حمد: مستحب است هنگام رؤیت هلال هفت با سورهی مبارکه ی حمد تلاوت شود که موجب سلامتی از چشم‌درد در این ماه است.

4. غسل در شب اول و وسط و آخر ماه: در روایتی از رسول خدا(ص) آمده است: اگر کسی ماه رجب را درک کند و در اول و وسط و آخر آن غسل کند، از گناهانش همچون روزی که از مادر متولد شده است پاک می‌شود.

5. دعای پس از نماز عشاء: خواندن این دعای منقول از امام صادق(ع) در شب اول ماه رجب بعد از نماز عشاء: «اللهم إني أسألك بأنك ملك و أنك على كل شيء مقتدر [قدير] و أنك ما تشاء من أمر يكن اللهم إني أتوجه إليك بنبيك محمد(ص) نبي الرحمة صلواتك عليه و آله يا محمد يا رسول الله إني أتوجه إلى الله ربي و ربك ليصح بك طلبي اللهم بيبك محمد و بالأئمة من أهل بيته أنجح طلبي ثم تسأل حوائجك [حاجتك]»

6. نماز شب اول:

ده رکعت است که به صورت دو رکعتی خوانده می‌شود که در هر رکعتی یک بار سورهی حمد و صد بار سورهی توحید خوانده شود و هفتاد مرتبه این استغفار خوانده شود.

«اللهم إني أستغفرك لما تبت إليك منه ثم عذتُ فيه و أستغفرك لما أعطيتك من نفسي ثم لم أف لك به و أستغفرك لما أردت به وجهك الكريم و خالطه ما ليس لك و أستغفرك للذنوب التي قويت عليها بنعمتك و سترك و أستغفرك للذنوب التي بارزتك بما دون خلقك و أستغفرك لكل ذنب أذنبت و لكل سوء عملت و أستغفر الله الذي لا إله إلا هو الحي القيوم ذو الجلال و الإكرام غافر الذنب و قابل التوب استغفار من لا يملك لنفسه نفعاً و لا ضراً و لا موتاً و حياة و لا نشوراً إلا ما شاء الله و تقول بعد ذلك سبحانك بما تعلم و لا أعلم و سبحانك بما تبلغه أحكامك و لا أبلغه و سبحانك بما أنت مستحقه و لا يبلغه الحيوان [الحيوان] من خلقك و سبحانك بالتسبيح الذي يوجب عفوك و رضاك و سبحانك بالتسبيح الذي لم تطلع عليه أحداً من خلقك و سبحانك بعلمك في خلقك كلهم و لو علمتني أكثر من هذا لقلته اللهم لا خراب على ما عمرت و لا فقر على ما أغنيت و لا خوف على ما آمنت [من آمنت] و أنا بين يديك و أنت عالم بما جيتي فاقضها يا أرحم الراحمين اللهم يا رافع السماء في الهواء و كابس الأرض على الماء و منبت الخضرة بما لا يرى صل على محمد و على آل محمد و افعل بي ما أنت أهله و لا تفعل بي ما أنا أهله يا أرحم الراحمين اللهم إني عبدك و ابن عبدك ناصيتي بيدك ماض في حكمك عدل في قضاؤك أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك أو أنزلته في كتابك أو علمته أحداً من خلقك أن تجعل القرآن ربيع قلبي و جلاء حزني و ذهاب همي و غمي اللهم رحمتك أرجو يا الله يا رحمان يا رحيم يا ذا الجلال و الإكرام اللهم خشعت الأصوات لك و ضلت الأحلام فيك و ضاقت الأشياء دونك و ملأ كل شيء نورك و وجل كل شيء منك و هرب كل شيء إليك و توكل كل شيء عليك و أنت الرفيع في جلالك و أنت البهي في جمالك و أنت العظيم في قدرتك و أنت الذي لا يؤدك شيء و أنت العلي العظيم اللهم يا غافر زلتي و يا قاضي حاجتي و يا مفرج كربتي و يا ولي نعمتي أعطني مسألتي لا إله إلا أنت أصبحت و أمسيت على عهدك و وعدك ما استطعت أعوذ بك من سيئات أعمالي و أستغفرك من الذنوب التي لا يغفرها غيرك فاعفر لي و ارحمني برحمتك يا أرحم الراحمين يا من هو في علوه دان و في دنوه عال و في إشراقه منير و في سلطانه عزيز انتني برزق من عندك و لا تجعل لأحد علي فيه منة و لا لك في الآخرة علي تبعه إنك أرحم الراحمين اللهم إني أعوذ بك من الحريق و السريق [و الشريق] و الهدم و الردم و أن أقتل في سبيلك مدبراً أو أموت لديغا اللهم إني أسألك بأنك ملك و أنك على كل شيء مقتدر و ما تشاء من أمر يكون أن تصلي على محمد و على آل محمد و أن تفرج عني و تكشف ضري و تبلغني أمييتي و تسهل لي محبتي [محبتي] و تيسر لي إرادتي و توصلني إلى بغيتي سريعاً عاجلاً و تجمع لي خير الدنيا و الآخرة برحمتك يا أرحم الراحمين»

و پس از این دعا هزار مرتبه ذکر «لا إله إلا الله» تکرار شود.

7. سی رکعت نماز: در هر رکعت یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قل يا أيها الكافرون» و سه مرتبه «قل هو الله أحد» (تا یک سال نام او در مصلین نوشته خواهد شد و از نفاق ایمن خواهد بود).

8. بیست رکعت نماز بعد از نماز مغرب: در هر رکعت یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و یک مرتبه «قل هو الله أحد»؛ (حفظ و

الله في نفسه و أهله و ماله و ولده و أجير من عذاب القبر و جاز على الصراط كالبرق الخاطف من غير حساب)

9. دو رکعت نماز بعد از نماز عشاء: در رکعت اول یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و یک مرتبه «ألم نشرح» و سه مرتبه «قل هو الله أحد» و در رکعت دوم یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و یک مرتبه «ألم نشرح» و یک مرتبه «قل هو الله أحد» و یک مرتبه «المعوذتين» سپس تشهد و سلام و پس از آن سی مرتبه ذکر «لا اله الا الله» و سی مرتبه «صلوات بر محمد و آل محمد(ص)» (یغفر له ما سلف من ذنوبه و یخرجه من الخطایا کیوم ولدته أمه)

10. زیارت مشاهد مشرفه:

هر چند این زیارت از اعمال تعیین شده برای شب اول ماه رجب نیست و می‌توان آن را در تمام شب‌های ماه رجب انجام داد ولی بهترین وقت آن در شب اول است؛ در روایتی آمده است: به زیارت هر یک از مشاهد مشرفه که در ماه رجب در حضورشان هستی برو و این گونه زیارت کن:

«الحمد لله الذي أشهدنا مشهد أوليائه في رجب و أوجب علينا من حقهم ما قد وجب و ...» که در مفاتیح الجنان در اعمال ماه رجب آمده است.

دعای بعد از هشت رکعت نماز شب در شب اول ماه رجب

در روایتی درباره‌ی عمل حضرت امام کاظم(ع) آمده است که آن حضرت پس از فراغت از نماز شب سر به سجده می‌گذاشت و می‌فرمود:

«لك الحمد إن أطعتك و لك الحجة إن عصيتك لا صنع لي و لا لغيري في إحسان إلا بك يا كائن قبل كل شيء و يا مكوّن كل شيء إنك على كل شيء قدير اللهم إني أعوذ بك من العذيلة عند الموت و من شر المرجع في القبور و من الندامة يوم الآزفة فأسألك أن تصلي على محمد و آله و أن تجعل عيشي عيشة نقيّة و ميتي ميتة سوية و منقلبي منقلبا كريما غير مخز و لا فاضح اللهم صل على محمد و آله [آل محمد] الأئمة ينابيع الحكمة و أولي النعمة و معادن العصمة و اعصمني بهم من كل سوء و لا تأخذني على غرة و لا غفلة و لا تجعل عواقب أعمالي حسرة و ارض عني فإن مغفرتك للظالمين و ما أنا من الظالمين اللهم اغفر لي ما لا يضرّك و أعطني ما لا ينقصك فإنك أنت الواسع رحمته البديع حكيمه و أعطني السعة و الدعّة و الأمن و الصحة و البخوع و الشكر و المعافاة و التقوى و الصبر و الصدق عليك و على أوليائك و اليسر و الشكر و اعمم بذلك يا رب أهلي و ولدي و إخواني فيك و من أحببت و أحبني و ولدت و ولدتني من المسلمين و المؤمنین يا رب العالمين»

دعای بعد از نافله وتر در شب اول ماه رجب

در روایتی آمده است که پس از سه رکعت نماز شفع و وتر در شب اول ماه رجب بگو:

«الحمد لله الذي لا تنفد خزائنه و لا يخاف آمنه رب ارتكبت المعاصي فذلك ثقة بكرمك أنك تقبل التوبة عن عبادك و تعفوا عن سيئاتهم و تغفر الزلل فإنك مجيب لداعيك و منه قريب فأنا تائب إليك من الخطايا و راغب إليك في توفير حظي من العطايا يا خالق البرايا يا منقذي من كل شديد يا مجيري من كل محذور و فر علي السرور و اكفني شر عواقب الأمور فإنك الله على نعمائك و جزيل عطائك مشكور و لكل خير مدخور»

و در روایتی دیگر از امام هادی(ع) آمده است که آن بزرگوار در این ساعت از شب این دعا را می‌خواند:

«يا نور النور يا مدبر الأمور يا مجري البحور يا باعث من في القبور يا كهفي حين تعيبي المذاهب و كترتي حين تعجزني المكاسب و مونسي حين تجفوني الأبعاد و تملني [تملقتني] الأفتاب و مزهني بمجالسة أوليائه و مرافقة أحبائه في رياضه و ساقني بمؤانسته من غير حياضه و رافعي بمجاورته من ورطة الذنوب إلى ربوة التقريب و مبدلي بولايته عزة العطايا من ذلة الخطايا أسألك يا مولاي بالفجر و الليالي العشر و الشفع و الوتر و الليل إذا

يسر و بما جرى به قلم الأقلام بغير كف و لا إهمام و بأسمائك العظام و بحججك على جميع الأنام عليهم منك أفضل السلام و بما استحفظتهم من أسمائك الكرام أن تصلي عليهم و ترحمنا في شهرنا هذا و ما بعده من الشهور و الأيام و أن تبلغنا شهر الصيام في عامنا هذا و في كل عام يا ذا الجلال و الإكرام و المنن الجسماء و على محمد و آله منا أفضل السلام»

فضایل روز اول ماه رجب و روزه‌داری آن

1. فضیلت روزه‌داری در ماه رجب

- رسول خدا(ص) فرمود: همانا رجب ماه اصم (ماهی که در آن صدای سلاح به گوش نمی‌رسد) و آن ماهی بزرگ است که هیچ یک از ماه‌ها در حرمت و فضیلت (پس از ماه رمضان) به پای آن نمی‌رسد؛ ماهی که در جاهلیت مردم آن را بزرگ می‌شمردند و اسلام نیز جز بر بزرگ داشتن و فضیلت آن نیفزود. همانا رجب ماه خدا و شعبان ماه من و ماه رمضان ماه امت من است. همانا کسی که یک روز را با ایمان روزه بدارد، شایسته‌ی رضوان بزرگ خدا می‌شود و روزه‌ی آن روز او خشم پروردگار را فرو می‌نشانند و دري از درهاي آتش را بر روي او مسدود می‌کند. (فضیلت روزه‌ی یک روز از ماه رجب تا بدان جا است که) اگر به اندازه‌ی تمام کره‌ی زمین طلا انفاق کند، از روزه‌ی آن برتر نخواهد بود. و هیچ چیزی از دنیا کفاف اجر او را نخواهد کرد البته به شرطی که در روزه‌اش اخلاص داشته باشد و در هنگام غروب ده دعای مستجاب خواهد داشت، هر حاجت دنیوی هم که داشته باشد (اگر به صلاح او باشد) خداوند متعال به او عطا می‌کند (و اگر به صلاح او نباشد) از برای آخرتش خیر برتر از دعاهاي اوليا و احباء و برگزیدگان خدا ذخیره می‌کند.

- امام باقر(ع) از پدرش از جدش نقل می‌کند که رسول خدا (ص) فرمود: هر کس روز اول رجب را روزه بدارد، بهشت برای او واجب است.

2. مقدار روزه‌داری

(1) روز اول و وسط و آخر ماه رجب

(2) روزه‌ی روز اول و سه روز از ماه (بدون تعیین زمان)

(3) روزه‌ی یک روز، دو روز، هفت روز، هشت روز، ده روز و پانزده روز و تمام ماه

3. کیفیت نیت روزه

از شروط قبولی روزه در این ماه آن است که قبل از دخول در این ماه به یاد داشته باشی که خداوند متعال بر تو منت دارد که تو را عامل به شریعت و احکامش قرار داده است و تو را شایسته‌ی این انعام و اکرام و سعادت دنیوی و اخروی قرار داده است؛ چرا که اگر یکی از سلاطین به نزد تو بیاید و تو را در تمام ساعات روز به کارهایش بگمارد، ترک غذا و نوشیدنی برایت آسان خواهد بود بعلاوه اعتقادات این است که او بر تو منت گذاشته که میهمان تو گشته است در حالی که تو می‌دانی که این سلطان نه تو را آفریده و نه تربیت نموده و نه دنیا و آخرت را آفریده است. پس شایسته نیست خدا را پایین تر از مخلوق او قرار دهی در حالی که او نعمت‌هایی به تو ارزانی داشته که احدی توان عطا‌ی آن را ندارد. پس هر چه در روزه‌ات از اکرامت نسبت به آن سلطان دنیوی کم بگذاری، نسبت به خداوند متعال بی‌ادبی نموده‌ای. پس باید در روزه‌ات اخلاص کامل داشته باشی. راه‌کارهای ارزیابی میزان اخلاص هر کسی در روزه‌اش از این قرار است:

• افطار در وسط روز را در حضور خوبان روزه‌دار بر نفس خودت عرضه کن، اگر دیدی که نفست از این کار خجالت می‌کشد، بدان که در نیت روزه‌ات این احتمال وجود دارد که روزه‌ات برای محبوبیت و تقرب به قلوب مردم است.

• این نکته را بر قلبت عرضه کن که کدام یک از این دو حالت در نزدت محبوب‌تر است: یکی آن که فقط خداوند متعال از روزه‌ی تو آگاه شود یا دوست داری غیر او هم از روزه‌دار بودن تو مطلع شوند که از تو تعریف کنند؟ اگر احتمال دوم مطرح است، پس بدان که روزه‌ات ناتمام و معیوب است.

• بنگر که آیا نفس تو هنگام همراهی مؤمنان در روزه‌ی با تو نسبت به روزه‌داری با نشاط‌تر است یا در صورت کمی افراد روزه‌دار؟ اگر دیدی که هنگام کمی روزه‌داران نسبت به روزه کسل می‌شود بدان که روزه‌ات به مقدار میل تو به همراهی با دیگران معیوب است.

• بنگر که آیا روزه‌ات به نیت صرف ثواب است یا به جهت رضای رب الارباب است؟ اگر دیدی که در صورت نبودن ثواب جزء روزه‌داران نبودی، بدان که روزه‌ات برای خدا نبوده است بلکه به عنوان رشوه برای رسیدن به ثواب یا دفع عقاب بوده است پس روزه‌ی کامل نیست.

• بنگر آیا هنگامی که سفره‌ی طعام تو رنگین‌تر و گواراتر است نسبت به روزه نشاط بیشتری داری یا غیر آن؟ در صورت اول روزه‌ات برای غذا است نه پروردگار!

• پیوسته مراقب حالات عقل و قلب و جوارحت در حال روزه باشی و نیت خلصت مستمر باشد و عوارض و موانع از استمرار نیت خلص در روزه بسیار است.

• بر خودت عرضه کن که اگر نصف روز را با اخلاص روزه بداری ولی در اثنای روز غذایی خوش‌مزه برایت بیاورند یا همسرت که دوستش می‌داری خود را برایت بیارید و بر تو عرضه کند یا سفری که سودی در آن باشد برایت پیش آید و ... آیا ادامه‌ی روزه بر تو گران خواهد بود یا از اشتیاق به روزه کم نخواهد شد؟ اگر استمرار روزه بر نفست گران بیاید، مستوجب طرد و حرمان خواهی بود!

• اگر در طی روز موجبی پیش آید که از نظر شرع مقدّس افطار کردن افضل باشد، آیا از افطار خجالت می‌کشی یا پیروی از مراد پروردگار خواهی کرد؟ اگر به خاطر آن که دیگران که عذرت را نمی‌دانند تو را در حال افطار ببینند خجالت زده شوی، بدان که در اخلاص تردید است.

• اگر مانعی از امور دنیویه برای استمرار نیت روزه برایت پیش آمد که عذر صحیحی نیست، آیا فوری اقدام به توبه و استغاثه و اصلاح نیت می‌کنی یا نه، اگر مبادرت به اصلاح نمی‌کنی در اخلاص ایراد هست.

4. اعمالی که برای ناتوانان از روزه‌ی ماه رجب به جای روزه ذکر شده است:

• از امامین صادقین(ع) روایت شده است که صدقه دادن یک مد از طعام به جای هر روز روزه‌ی مستحبی آن را جبران می‌کند.

• از رسول الله(ص) روایت شده است کسی که نمی‌تواند در ماه رجب روزه بگیرد، از اول ماه تا آخر ماه روزی صد مرتبه بر این ذکر مداومت کند: «سبحان الإله الجلیل سبحان من لا ینبغی التسییح إلا له سبحان الأکرم سبحان من لبس العزّة و هو له أهل»

ممکن است تفاوت موجود در این روایات به حسب تفاوت افراد در قدرت بر روزه و توانمندی مالی باشد.

5. نمازهای ماه رجب

(1) نمازی که برای اول هر ماه وارد شده است.

(2) ده رکعت نماز به شرح زیر؛

ده رکعت به صورت دو رکعتی که در هر رکعت یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و سه مرتبه «قل الله أحد»

(3) سی رکعت نماز به شرح زیر:

سی رکعت به صورت دو رکعتی که در هر رکعت یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و سه مرتبه «قل هو الله أحد» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون»

سلمان گوید: عرض کردم ای رسول خدا؛ چگونه و کی این سی رکعت را به جای آورم؟ حضرت فرمود: در اول ماه ده رکعت که در هر رکعتی یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و سه مرتبه «قل هو الله أحد» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» بخوان و چون سلام دادی، دست به دعا بردار و بگو: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له له الملك و له الحمد یحیی و یمیت و هو حی لا یموت بیده الخیر و هو علی کل شیء قدير اللهم لا مانع لما أعطیت و لا معطي لما منعت و لا ینفع ذا الجد منك الجد» سپس دستانت را بر صورتت بکش.

(4) چهار رکعت نماز:

رسول خدا(ص) در روایتی می‌فرماید: در روز اول رجب چهار رکعت به جای بیاور (به صورت دو رکعتی) و در رکعت اول یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قل هو الله أحد» و در رکعت دوم، یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قل هو الله أحد» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و در رکعت سوم یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قل هو الله أحد» و یک مرتبه «ألهیکم التکاتیر» و در رکعت چهارم، یک مرتبه حمد و بیست و پنج مرتبه «قل هو الله أحد» و سه مرتبه «آیة الكرسي» بخوان.

(5) نماز روز اول ماه رجب در صورتی که جمعه باشد:

اگر اولین روز ماه رجب جمعه باشد، علاوه بر نمازهای قبل نمازی دیگر نیز به توضیح ذیل دارد:

بین نماز ظهر و عصر چهار رکعت به جای آورد و در هر رکعتی یک مرتبه حمد و هفت مرتبه «آیة الكرسي» و پنج مرتبه «قل هو الله أحد» بخواند؛ سپس ده مرتبه بگوید: «أستغفر الله الذي لا إله إلا هو و أسأله التوبة»

6. ادعیه و اذکار ماه رجب

(1) در اولین روز ماه رجب این دعا خوانده شود:

«اللهم إني أسألك يا الله يا الله يا الله أنت الله القديم الأزلي الملك العظيم أنت الله الحي القيوم المولى السميع البصير يا من العز و الجلال و الكبرياء و العظمة و القوة و العلم و القدرة و النور و الروح و المشية و الحنان و الرحمة و الملك لربوبيته نورك أشرق له كل نور و حمد له كل نار و انحصر له كل الظلمات أسألك باسمك الذي اشتقته من قدمك و أزلك و نورك و بالاسم الأعظم الذي اشتقته من كبرياتك و جبروتك و عظمتك و عزك و مجودك الذي اشتقته [أشفتته] من رحمتك و برحمتك التي اشتقته من رأفتك و برأفتك التي اشتقته من جودك و مجودك الذي اشتقته من غيبك و

بغيبك و إحاطتك و قيامك و دوامك و قدمك و أسألك بجميع أسمائك الحسنى لا إله إلا أنت الواحد الأحد الفرد الصمد الحى الأول الآخر الظاهر الباطن و لك كل اسم عظيم و كل نور و غيب و علم و معلوم و ملك و شأن و بلا إله إلا أنت تقدست و تعاليت علوا كبيرا اللهم إني أسألك بكل اسم هو لك طاهر مطهر طيب مبارك مقدس أنزلته في كتابك و أجرته في الذكر عندك و تسميت به لمن شئت من خلقك أو سألك به أحد من ملائكتك و أنبيائك و رسلك بخير تعطيه فأعطيته أو شر تصرفه فصرفته ينبغي أن أسألك به فأسألك يا رب أن تصبرني على أعدائي و تغلب ذكري على نسياني اللهم اجعل لعقلي على هواي سلطانا مينا و اقرن اختياري بالتوفيق و اجعل صاحبي التقوى و أوزعني شركك على مواهبك و اهدني اللهم بمدك إلى سبيلك المقيم و صراطك المستقيم و لا تملك زمامي الشهوات فتحملني على طريق المخدولين و حل بيني و بين المنكرات و اجعل لي علما نافعا و اغرس في قلبي حب المعروف و لا تأخذني بغتة و تب علي إنك أنت التواب الرحيم و عرفني بركة هذا الشهر و يمنه و ارزقني خيره و اصرف عني شره و قني الخذور فيه و أعني على ما أحبه من القيام بحقه و معرفة فضله و اجعلني فيه من الفائزين يا أرحم الراحمين اللهم إني أسألك باسمك المتعال الجليل العظيم و باسمك الواحد الصمد و باسمك العزيز الأعلى و بأسمائك الحسنى كلها يا من خشعت له الأصوات و خضعت له الرقاب و ذلت له الأعناق و وجلت منه القلوب و دان له كل شيء و قامت به السماوات و الأرض أشهد أنك لا تدركك الأبصار و أنت تدرك الأبصار و أنت اللطيف الخبير يا رب جبرئيل و ميكائيل و إسرافيل و جميع الملائكة المقربين و الكروبيين و الكرام الكاتبين و جميع الملائكة المسيحين بمحمدك و رب آدم و شيث و إدريس و نوح و هود و صالح و إبراهيم و إسماعيل و إسحاق و لوط و يعقوب و يوسف و الأسباط و أيوب و موسى و هارون و شعيب و داود و سليمان و أرميا و عزير و حرقيا [حزقيل] و شعيا و إلياس و اليسع و يونس و ذي الكفل و زكريا و يحيى و عيسى و جرجيس و محمد صلى الله عليهم أجمعين و على ملائكة الله المقربين و الكرام الكاتبين و جميع الأملاك المسيحين و سلم تسليما كثيرا أنت ربنا الأول الآخر الظاهر و الباطن الذي خلقت السماوات و الأرضين ثم استويت على العرش المجيد بأسمائك الحسنى تبدئ و تعيد و تغشي الليل النهار يطلبه حثيثا و الشمس و القمر و النجوم و الفلك و الدهور و الخلق مسخرون بأمرك تباركت و تعاليت يا رب العالمين لا إله إلا أنت الحنان المنان بديع السماوات و الأرض ذو الجلال و الإكرام لو كان البحر مدادا لكلمات ربي لنفد البحر قبل أن تنفذ كلمات ربي و لو جئنا بمثله مددا تعلم مثاقيل المياه و وزن الجبال و مكاييل البحار و عدد الرمال و قطر الأمطار و ورق الأشجار و نجوم السماء و ما أظلم عليه الليل و قد أشرق عليه النهار لا يوارى منك سماء سماء و لا أرض أرضا و لا بحر متطابق و لا ما بين سد الرتوق و لا ما في القرار من الهباء المبتوث أسألك باسمك المكنون المخبزون النور المنير الحق المبين الذي هو نور من نور و نور على نور و نور فوق كل نور و نور مع كل نور و له كل نور منك يا رب النور و إليك يرجع النور و بنورك الذي تضيء به كل ظلمة و تبطل به كيد كل شيطان مريد و تذلل به كل جبار عنيد و لا يقوم له شيء من خلقك و يتصدع لعظمته البر و البحر و تستقل الملائكة حين يتكلم به و ترعد من خشيته حملة العرش العظيم إلى تخوم الأرضين السبع الذي انفلقت [انفلقت] به البحار و جرت به الأنهار و تفجرت به العيون و سارت به النجوم و أركم به السحاب و جرى [و أجرى] و اعتدل به الضباب و هالت به الرمال و رست به الجبال و استقرت به الأرضون و نزل به القطر و خرج به الحب و تفرقت به جبال الخلق و خفقت به الرياح و تنشرت [و انتشرت] و تنفست به الأرواح يا الله أنت المتسمى بالإلهية باسمك الكبير الأكبر العظيم الأعظم الذي عنت له الوجوه يا ذا الطول و الآلاء لا إله إلا أنت يا قريب أنت الغالب على كل شيء أسألك اللهم بجميع أسمائك كلها ما علمت منها و ما لم أعلم و بكل اسم هو لك أن تصلي على محمد و [على] آل محمد و أن تكفيني أمر أعدائي و تبلغني مناي يا أرحم الراحمين اللهم صل على محمد و آل محمد و ارحم محمدا و آل محمد و بارك على محمد و [على] آل محمد كما صليت و رحمت و باركت و ترحمت على إبراهيم و [على] آل إبراهيم إنك حميد مجيد اللهم أعط محمدا الوسيلة و الشرف و الرفعة و الفضيلة على خلقك و اجعل في المصطفين تحياته و في العالين درجته و في المقربين منزلته اللهم صل على جميع ملائكتك و أنبيائك و رسلك و أهل طاعتك اللهم اغفر للمؤمنين و المؤمنات و المسلمين و المسلمات الأحياء منهم و الأموات و ألف بين قلوبنا و قلوبهم على الخيرات اللهم أجز محمدا صلى الله عليه و آله أفضل ما جزيت به نبيا عن أمته كما تلا آياتك و بلغ ما أرسلته به و نصح لأمته و عبدك حتى أتاه اليقين صلى الله عليه و على آله الطيبين ثم تقرأ «تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَ يَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا تَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا وَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَ الْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَ جَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَ قَمَرًا مُنِيرًا» و تقول: أعوذ بكلمات الله التامات كلها التي لا يجاوزهن بر و لا فاجر من شر إبليس و جنوده و من شر كل شيطان و سلطان و ساحر و كاهن و شر كل ذي شر اللهم إني أستودعك نفسي و ديني و سمعي و بصري و جسدي و جميع جوارحي و أهلي و مالي و أولادي و جميع من يعينني أمره و خواتيم عملي و سائر ما ملكتني و ما حولتني و ما رزقتني و أنعمت به علي و جميع المؤمنين و المؤمنات يا خير مستودع و يا خير حافظ و يا أرحم الراحمين اللهم إني أسألك باسمك الله الله الله الذي لا إله إلا هو رب العرش العظيم أن تصلي على محمد و [على] آل محمد و أن تفرج عني يا رب السماوات و الأرضين و من فيهن و مجري البحار و رازق من فيهن و فاطر

5) و هر روز ماه رجب بر این دعای معروف از امام عصر ارواحنا فداه که با این عبارت آغاز می شود: «اللهم یا ذا المنن السابغة و الآلاء الوازعة و الرحمة الواسعة» مداومت کند که در مفاتیح ذکر شده است.

6) و هر روز بر توقیع معروف منقول از امام عصر ارواحنا فداه مداومت کند که در مفاتیح ذکر شده است: «اللهم إني أسألك بمعاني جميع ما يدعوك به ولاة أمرک...»

7) و در هر روز از ماه رجب به این دعا که از توقیعات امام عصر ارواحنا فداه است مداومت کند که عبارت آغازین آن چنین است: «اللهم إني أسألك بالمولودين في رجب محمد بن علي الثاني و ابنه علي بن محمد المنتجب...»

7. توبه ، استغفار و تهلیل و سایر اذکار در ماه رجب

1) مداومت در هر روز از ماه رجب بر یکصد مرتبه قرائت سوره ی توحید.

2) یکصد مرتبه با این لفظ استغفار کند: «أستغفر الله الذي لا إله إلا هو وحده لا شريك له و أتوب إليه» و پس از اتمام صدقه دهد و اگر بتواند چهار صد مرتبه بگوید.

3) مداومت بر هزار مرتبه ذکذ «لا إله إلا الله» در هر روز.

4) مداومت بر ذکر استغفار: «أستغفر الله و أتوب إليه» هفتاد مرتبه صبح و هفتاد مرتبه شب و پس از آن دست به دعا بردارد و بگوید: «اللهم اغفر لي و تب علي»

5) اگر در ماه رجب توفیق عمره روزی او شد، در عمره اش ده هزار مرتبه سوره ی توحید بخواند.

6) منقول است که امام سجاد(ع) در سفر عمره در ماه رجب در سجده هایش در کنار کعبه بسیار می فرمود: «عظم الذنب من عبدك فليحسن العفو من عندك»

8. زیارت امام حسین(ع)

از مهم ترین اعمال در ماه رجب زیارت امام حسین (ع) با مسافرت و زیارت قبر شریفش و یا از راه دور. عن جعفر بن محمد(ع) قال: من زار الحسين بن علي(ع) أول يوم من رجب غفر الله له البتة

اعمال شب دوم ماه رجب

1) نماز

ده رکعت که در هر رکعتی یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و یک مرتبه «قل یا أيها الکافرون»

2) روزه

اعمال شب و روز سوم ماه رجب

1. نماز:

- ده رکعت که در هر رکعتی یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و پنج مرتبه «إذا جاء نصر الله و الفتح»

- بنا بر روایتی: چهار رکعت که در هر رکعتی بعد از حمد این دعا را بخواند:

«وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يُرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ»

2. روزه

اعمال شب و روز چهارم ماه رجب

1. صد رکعت نماز به شرح ذیل: در هر دو رکعتی در رکعت اول یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قل أعوذ برب الفلق» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «قل أعوذ برب الناس»

2. روزه

اعمال شب و روز پنجم ماه رجب

(1) شش رکعت نماز: به شرح زیر:

در هر رکعتی حمد یک مرتبه و «قل هو الله أحد» بیست و پنج مرتبه.

(2) روزه

اعمال شب و روز ششم ماه رجب

- دو رکعت نماز با شرح زیر:

در هر رکعت یک مرتبه حمد و هفت مرتبه آیت الکرسی

- روزه

اعمال شب و روز هفتم ماه رجب

- نماز:

چهار رکعت با این تفصیل: در هر رکعتی یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قل هو الله أحد» و یک مرتبه «قل أعوذ برب الفلق» یک مرتبه «قل أعوذ برب الناس» و ده مرتبه صلوات بر پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت او و پس از آن ده مرتبه بگوید: «سبحان الله و الحمد لله و لا إله إلا الله و الله أكبر»

- روزه:

اعمال شب و روز هفتم ماه رجب

- نماز:

بیست رکعت نماز که در هر رکعتی یک مرتبه حمد و سه مرتبه هر یک از سوره‌های «قل هو الله أحد» و «قل یا ایها الکافرون» و «الفلق» و «الناس»

- روزه:

اعمال شب و روز نهم ماه رجب

- نماز:

دو رکعت که در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و پنج مرتبه «تکاتر»

- روزه:

اعمال شب و روز دهم ماه رجب

- نماز:

دوازده رکعت بعد از نماز مغرب خوانده شود که در هر رکعتی یک مرتبه حمد و سه مرتبه «قل هو الله أحد»

- روزه:

تذکر:

در روایتی دیدم که در روز دهم از هر یک از ماه‌های حرام مشتمل بر حقیقتی است؛ به این توضیح که روز دهم از ذی‌حجه روز قربانی کردن و روز دهم از محرم روز عاشورای حسینی است و روز دهم از ماه رجب (که میلاد امام جواد(ع) است) روز محو و اثبات حقایق توسط خداوند متعال در لوح محو و اثبات است و روز دهم از ذی‌قعدة روز نظر رحمت پروردگار به بندگانش است.

اعمال شب و روز یازدهم ماه رجب

- نماز:

دوازده رکعت نماز بگذارد و در هر رکعتی یک مرتبه حمد و دوازده مرتبه آیت الکرسی خوانده شود.

- روزه:

اعمال شب و روز دوازدهم ماه رجب

- نماز:

دو رکعت نماز بگذارد و در هر رکعت یک مرتبه حمد خوانده شود و ده مرتبه آیه‌ی شریفه‌ی «آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ لَا

يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ»

- روزه

اعمال شب و روز سیزدهم و ایام و لیالی بیض ماه رجب

- نماز شب سیزدهم: (روز میلاد با برکت امیر مؤمنان علی بن ابی طالب(ع))

ده رکعت به صورت دو رکعتی نماز خوانده شود و در رکعت اول از هر دورکعت، یک مرتبه حمد و یک مرتبه «العادیات» و در رکعت دوم یک مرتبه حمد و یک مرتبه «أهیکم التکائر» خوانده شود.

- نماز لیالی بیض

امام صادق(ع) در روایتی می‌فرماید: به این امت سه ماه عطا شده که به هیچ یک از امت‌های پیشین عطا نشده است؛ این سه ماه عبارتند از ماه‌های رجب، شعبان و ماه رمضان و به این امت سه شب عطا شده که به امت‌های پیشین مثل آن عطا نشده است؛ و آن شب‌ها عبارتند از شب سیزدهم و شب چهاردهم و شب پانزدهم از هر ماه و نیز به این امت سه سوره عطا شده است که به امت‌های پیشین هرگز مثل آن عطا نشده است و آن سوره‌ها عبارتند از «یس» و «تبارک الملك» و «قل هو الله أحد» پس کسی که بین این سه تا جمع کند، به یقین بین برترین عطا‌های خدا به این امت جمع کرده است. گفته شد: چگونه بین این سه جمع کند؟ حضرت فرمود: در هر یک از لیالی بیض، در شب سیزدهم از هر یک از این سه ماه دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتی پس از حمد این سه سوره را تلاوت کند و در شب چهاردهم این سه ماه، چهار رکعت بخواند و در هر رکعتی پس از حمد این سه سوره را قرائت کند و در شب پانزدهم از هر یک از این سه ماه شش رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتی پس از حمد این سه سوره را قرائت کند در این صورت به تمام فضایل این سه ماه دست یافته است.

- روزه روز سیزدهم

اعمال شب و روز چهاردهم ماه رجب

- نماز:

سه رکعت نماز بخواند و در هر رکعتی پس از حمد یک مرتبه «قل هو الله أحد» و پس از آن آیه‌ی آخر از سوره‌ی کهف را تلاوت کند: «قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا»

- روزه:

اعمال شب و روز نیمه ماه رجب

- فضیلت شب پانزدهم

از رسول خدا(ص) روایت شده است که فرمود: هنگام نیمه‌ی ماه رجب، خداوند متعال به ملائکه‌ی مسئول دیوان اعمال بندگان دستور می‌دهد که به پرونده‌های اعمال بندگانم نظر کنید و هر گناهی که یافتید، پاک کنید و

- نماز شب پانزدهم

براي اين شب با برکت نمازهاي مختلفي نقل شده است که تمام آنها را ذکر مي‌کنيم:

1) دوازده رکعت (به صورت دو رکعتي) که در هر رکعتي چهار مرتبه سوره ي «حمد» و چهار مرتبه سوره ي «توحيد» و چهار مرتبه سوره ي «الفلق» و چهار مرتبه سوره ي «الناس» و چهار مرتبه «آية الكرسي» و چهار مرتبه سوره ي «إنا أنزلناه في ليلة القدر» و پس از سلام در هر دو رکعت، چهار مرتبه بگويد: «الله الله ري لا أشرك به شيئا و لا أتخذ من دونه وليا» سپس هر حاجتي که مي‌خواهد از خداوند متعال طلب کند.

2) در اين شب دوازده رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتي یک مرتبه الحمد و یک مرتبه سوره ي توحيد خوانده شود و پس از فراغت از نماز نیز هر یک از سوره‌هاي حمد و المعوذتين و سورة الإخلاص و آية الكرسي را چهار مرتبه تلاوت کند و پس از آن چهار مرتبه بگويد: «سبحان الله و الحمد لله و لا إله إلا الله و الله أكبر» سپس بگويد: «الله الله ري و لا أشرك به شيئا ما شاء الله لا حول و لا قوة إلا بالله العلي العظيم»

3) از رسول خدا(ص) روايت شده است که در اين شب سي رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتي پس از حمد ده مرتبه سوره ي توحيد را بخواند.

4) و باز هم از رسول خدا(ص) نقل شده است که در اين شب سي رکعت نماز گزارده شود و در هر رکعتي یک مرتبه «فاتحة الكتاب» و ده مرتبه «قل هو الله أحد» خوانده شود.

- احيا و شب زنده‌داري ليالي بيض:

- روزه ي ايام البيض:

در روايتي از امام صادق(ع) آمده است: کسي که ايام البيض ماه رجب را روزه بدارد، خداوند متعال به جاي هر یک روز از روزه ي او روزه و عبادت یک سال را برايش ثبت مي‌کند و در روز قيامت در جاياگاه آمان از هول و ترس قيامت خواهد بود.

فضيلت روز پانزدهم

در روايتي آمده است که حضرت آدم(ع) به خداوند متعال عرض کرد: پروردگارا! محبوب‌ترين روزها و زمانها در نزد تو کدام است؟ خداوند تبارک و تعالي به او فرمود: محبوب‌ترين اوقات در نزد من نيمه ي ماه رجب است. اي آدم در روز نيمه ي ماه رجب با قرباني و روزه و دعا و استغفار و کلمه ي «لا إله إلا الله» به من تقرب بجوي. اي آدم من حکم قطعي تکويني کردم و در لوح محفوظ چنين نگاشتم که از فرزندان تو پيامبري مهربان و نرم خور را بر مي‌انگيزم که حلیم و رحيم و کریم و علیم پربرکت است و امتش را به روز نيمه ي رجب مخصوص گردانيدم که هر چه در اين روز از من طلب کنند به آنان عطا کنم و از هيچ گناهي در اين روز استغفار نکنند مگر آن که آنان را مي‌بخشم و در اين روز از من طلب روزهي نکنند جز آن که به آنان عطا مي‌کنم و از من طلب رحمت نمي‌کنند جز آن که آنان را مورد ترحم قرار مي‌دهم. اي آدم! کسي که در روز نيمه ي رجب روزه بدارد و در درگاه پروردگار ذاکر و خاشع باشد و پاکدامني پيشه کند و از مالش صدقه دهد، در نزد من پاداشي جز بهشت نخواهد داشت. اي آدم! به فرزندان بگو که در ماه رجب خود را از آلودگي پاکيزه نگهدارند زيرا گناه در اين ماه بسيار بزرگ است.

اعمال روز پانزدهم

(1) غسل

(2) زیارت امام حسین(ع)

أحمد بن محمد بن أبي نصر گوید از امام رضا(ع) پرسیدم: در کدام ماه امام حسین(ع) را زیارت کنیم؟ حضرت فرمود: در نیمه‌ی رجب و نیمه‌ی شعبان

(3) نماز روز پانزدهم:

برای روز پانزدهم سه نماز نقل شده است که در ذیل ذکر می‌شود:

- از رسول خدا(ص) روایت شده است: در این روز ده رکعت نماز بگزار و در هر رکعتی سه مرتبه «فاتحة الكتاب» و «قل هو الله أحد» و «قل يا أيها الكافرون» را تلاوت نما و چون سلام دادی، دستانت را به آسمان بلند کن و بگو: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو حي لا يموت بيده الخير وهو على كل شيء قدير إلهنا واحداً صمداً فرداً لم يتخذ صاحبة ولا ولداً» سپس آنها را بر صورتت بکش.

- از امام صادق(ع) در وصف نماز جدش امیر مؤمنان(ع) در نیمه‌ی رجب نقل شده است که آن بزرگوار در این روز چهار رکعت نماز گزارد، سپس دست به دعا برداشت و فرمود: «اللهم يا منزل كل جبار و يا معز المؤمنين أنت كهفي حين تعييني المذاهب و أنت باری خلقي رحمة بي و قد كنت عن خلقي غنياً و لو لا رحمتك لكنت من الهالكين و أنت مؤيدي بالنصر على أعدائي و لو لا نصرك إياي لكنت من المفضوحين [المبوحين] يا مرسل الرحمة من معادها و منشى البركة من مواضعها يا من خص نفسه بالشموخ و الرفعة فأولياؤه بعزه يتعززون [و] يا من وضعت له الملوك نير المذلة على أعناقهم [أعناقها] فهم من سطواته خائفون أسألك بكينونتك التي اشتقتها من كبرياتك و أسألك بكبرياتك التي اشتقتها من عزتك و أسألك بعزتك التي استويت بها على عرشك فخلقت بها جميع خلقك فهم لك مذعنون أن تصلي على محمد و أهل بيته»

- از رسول خدا(ص) روایت شده است که در این روز در وسط روز پنجاه رکعت نماز گزارده شود و در هر رکعتی هر یک از «فاتحة الكتاب» و «قل هو الله أحد» و «قل أعوذ برب الفلق» و «قل أعوذ برب الناس» یک مرتبه خوانده شود.

(4) روزه‌ی روز پانزدهم مؤکد است

(5) دعاها و اعمال موسوم به ام داود که در مفاتیح آمده است.

اعمال شب و روز شانزدهم ماه رجب

(1) نماز:

نماز منقول برای این شب سی رکعت است که در هر رکعت پس از حمد ده مرتبه «قل هو الله أحد» خوانده شود.

(2) روزه:

اعمال شب و روز هفدهم ماه رجب

(1) نماز:

سي رکعت است که در هر رکعت پس از حمد ده مرتبه «قل هو الله أحد» خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز هیجدهم ماه رجب

(1) نماز:

نماز منقول برای این روز دو رکعت است که در هر رکعتی پس از حمد هر یک از سوره‌های توحید و فلق و ناس ده مرتبه خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز نوزدهم ماه رجب

(1) نماز:

نماز این شب چهار رکعت است و در هر رکعتی یک حمد و پنج مرتبه «آية الكرسي» و پنج مرتبه «قل هو الله أحد» خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز بیستم ماه رجب

(1) نماز:

نماز شب بیستم دو رکعت است و در هر رکعتی پس از حمد پنج مرتبه «إنا أنزلناه في ليلة القدر» خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز بیست و یکم ماه رجب

(1) نماز:

نماز این روز شش رکعت است که در هر رکعتی پس از حمد ده مرتبه سوره‌ی کوثر و ده مرتبه سوره‌ی توحید خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز بیست و دوم ماه رجب

(1) نماز:

هشت رکعت و در هر رکعتی پس از حمد هفت مرتبه «قل يا أيها الكافرون» خوانده شود و پس از نماز ده مرتبه صلوات بفرستد و ده مرتبه «استغفر الله» گفته شود.

(2) روزه

شیخ مفید می‌فرماید: در روز بیست و دوم ماه رجب سال شصت هجری خداوند تبارک و تعالی یکی از فراعنه این امت یعنی معاویه بن ابي سفیان را هلاک فرمود پس روزهی این روز علاوه بر استحباب ویژه ماه رجب به جهت شکر گزاری بر هلاکت او مستحب است.

اعمال شب و روز بیست و سوم ماه رجب

(1) نماز:

نماز این شب بنا بر روایات منقول دو رکعت است که در هر رکعت پس از حمد، سوره‌های توحید و الضحی پنج مرتبه خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز بیست و چهارم ماه رجب

(1) نماز:

نماز این شب چهل رکعت است و در هر رکعتی یک مرتبه حمد و یک مرتبه آیهی شریفه «آمن الرسول» و یک مرتبه سورهی «الإخلاص» خوانده شود.

(2) روزه

اعمال شب و روز بیست و پنجم ماه رجب

در سال یکصد و هشتاد و سه هجری در این روز حضرت موسی بن جعفر (ع) در سن پنجاه و پنج سالگی در زندان هارون لعین به شهادت رسید.

(1) نماز:

نماز این شب بیست رکعت بین نماز مغرب و عشا است و در هر رکعتی یک مرتبه حمد و یک مرتبه آیهی شریفه «آمن الرسول» و یک مرتبه سورهی «الإخلاص» خوانده شود.

(2) روزه:

از امیر مؤمنان (ع) روایت شده است که فرمود: هر کس روز بیست و پنجم ماه رجب را روزه بدارد کفارهی صد سال گناه او محسوب می‌شود.

اعمال شب و روز بیست و ششم ماه رجب

(1) نماز:

نماز این شب بنا بر منقول دوازده رکعت است و در هر رکعتی پس از حمد چهل مرتبه و بنا بر روایتی دیگر چهار مرتبه «قل هو الله أحد» خوانده شود.

(2) روزه:

از امام رضا(ع) نقل شده است که هر کس این روز را روزه بدارد، خداوند متعال این روزه‌اش را کفاره‌ی گناهان هشتاد سال عمر او قرار می‌دهد.

اعمال شب و روز بیست و هفتم ماه رجب

(1) زیارت امیر مؤمنان(ع):

از جمله‌ی برترین و با فضیلت‌ترین اعمال در این شب زیارت مولانا امیر المؤمنین علی بن ابی‌طالب(ع) است. برای زیارت آن جناب در این شب چند زیارت نقل شده که در مفاتیح الجنان موجود است.

(2) نماز:

- در کیفیت نماز این شب روایات مختلفی نقل شده است که در ذیل ذکر می‌شود:

در روایتی از امام جواد(ع) آمده است: همانا در رجب شبی است که بهتر است از آن چه آفتاب بر آن می‌تابد و آن شب بیست و هفتم رجب است که در صبح آن رسول خدا به رسالت مبعوث گردید. همانا برای عامل از شیعیان ما در این شب اجر عمل شصت سال است. پرسیده شد: عمل در آن شب چیست؟ حضرت فرمود: ... تا پیش از نیمه‌ی آن دوازده رکعت نماز به جا می‌آوری و در هر رکعتی حمد و سوره‌ای از سوره‌های کوچک مفصل که از سوره‌ی محمد(ص) تا آخر قرآن سوره‌های کوچک مفصل هستند، و چون هر دو رکعت را سلام دادی، می‌نشینی و حمد و معوذتین و توحید و کافرون و قدر و آیه‌ی الکرسی هر یک را هفت مرتبه می‌خوانی و پس از تمام این سوره‌ها این دعا را می‌خوانی:

«الحمد لله الذي لم يتخذ صاحبة ولا ولدا ولم يكن له شريك في الملك ولم يكن له ولي من الدن و كبره تكبيرا اللهم إني أسألك بمعاهد عزك على أركان عرشك و منتهى الرحمة من كتابك و باسمك الأعظم الأعظم و بذكرك [الأجل] الأعلى الأعلى و بكلماتك التامات التي تمت صدقا و عدلا أن تصلي على محمد و آل محمد و أن تفعل بي ما أنت أهله» و ادع بما شئت [أحببت] فإنك لا تدعو بشيء إلا أجبته ما لم تدع بمأثم أو قطيعة رحم أو هلاك قوم مؤمنين و تصح صائما و أنه يستحب [يحتسب] لك صومه فإنه يعادل صوم سنة

- دوازده رکعت و در هر رکعت حمد و معوذتین و توحید هر یک چهار مرتبه قرائت شود و پس از سلام چهار مرتبه بگوید: « لا إله إلا الله و الله أكبر و الحمد لله و سبحان الله و لا حول و لا قوة إلا بالله العلي العظيم » سپس آن چه می‌خواهد طلب کند.

- دوازده رکعت خوانده شود و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه سوره‌ی اعلمی و سوره‌ی قدر خوانده شود و پس از نماز صد مرتبه صلوات بفرستد و صد مرتبه استغفار کند.

(3) اکتار صلوات در روایتی از امام صادق(ع) آمده است: «تصوم و تكثر الصلاة على محمد و آله(ص)»

امام صادق(ع) فرمود: روزه‌ی روز بیست و هفتم رجب را ترک مکن؛ چرا که آن روزی است که رسول خدا(ص) به نبوت برگزیده شد و ثواب روزه‌اش برای شما همچون ثواب (روزه یا عبادت) شصت ماه است.

(5) غسل

(6) نماز

نماز این روز بنا بر روایات مختلف نقل شده است که ما به جهت اختصار اولین آن‌ها را نقل می‌کنیم: این نماز دوازده رکعت است و در هر رکعتی فاتحه کتاب و هر مقدار از سور قرآن که مقدور باشد و پس از سلام دادن در هر دو رکعت بگوید:

«الحمد لله الذي لم يتخذ ولدا و لم يكن له شريك في الملك و لم يكن له ولي من الذل و كبره تكبرا يا عدتي في مدتي و يا صاحبي في شدتي و يا وليي في نعمتي يا غيائي في رغبتي يا مجيبي في حاجتي يا حافظي في غيبي يا كالمي في وحدتي يا أنسي في وحشتي أنت الساتر عورتي فلك الحمد و أنت المقيبل عثرتي فلك الحمد و أنت المنفس صرعتي فلك الحمد صل على محمد و آل محمد و استر عورتي و آمن روعتي و أقلني عثرتي و اصفح عن جرمي و تجاوز عن سيئاتي في أصحاب الجنة وعد الصدق الذي كانوا يوعدون»

و پس از اتمام تمام رکعات و دعا هر یک از سوره‌های حمد، «قل هو الله أحد» و «قل يا أيها الكافرون» و «المعوذتين» و «إنا أنزلناه في ليلة القدر» و «آية الكرسي» را هفت مرتبه تلاوت کند سپس هفت مرتبه بگوید: «اللهم الله الله ربي لا أشرك به شيئا» سپس آن چه می‌خواهد از خدا بطلبد.

(7) صدقه و تطوع به خیرات

(8) ادخال سرور بر اهل ایمان

(9) دعا :

بنا بر روایات مستحب است که در این روز مبارک این ادعیه خوانده شود:

– «يا من أمر بالعفو و التجاوز و ضمن نفسه العفو و التجاوز يا من عفا و تجاوز اعف عني و تجاوز يا كريم اللهم و قد أكدی الطلب و أعيت الحيلة و المذهب و درست الآمال و انقطع الرجاء إلا منك و حدك لا شريك لك اللهم إني أجد سبيل المطالب إليك مشرعة و مناهل الرجاء لديك مترعة و أبواب الدعاء لمن دعاك مفتحة و الاستعانة لمن استعان بك مباحة و أعلم أنك لداعيك بموضع إجابة و للصارخ إليك بمصد إغاثة و أن في اللهف إلى جودك و الضمان بعدتك عوضا من منع الباخلين و مندوحة عما في أيدي المستأثرين و أنك لا تحجب عن خلقك إلا أن تحجبهم [تحتجب] الأعمال [الآمال] دونك و قد علمت أن أفضل زاد الراحل إليك عزم إرادة يختارك بها و قد ناجاك بعزم الإرادة قلبي و أسألك بكل دعوة دعاك بما راج بلغته أمله أو صارخ إليك أغثت صرخته [صرخته] أو ملهوف مكروب فرجت كربته أو مذنب خاطئ غفرت له أو معاف أتممت نعمتك عليه أو فقير أهديت غناك إليه و لتلك الدعوة عليك حق و عندك منزلة إلا صليت على محمد و آل محمد و قضيت حوائجي حوائج الدنيا و الآخرة و هذا رجب المرجب [المكرم] الذي أكرمنا به أول أشهر الحرم أكرمنا به من بين الأمم يا ذا الجود و الكرم فتسألك به و باسمك الأعظم الأعظم الأصغر الأجل الأكرم الذي خلقته فاستقر في ظلك فلا يخرج منك إلى غيرك أن تصلي على محمد و أهل بيته الطاهرين و تجعلنا من العاملين فيه بطاعتك و الآملين فيه بشفاعتك اللهم و اهدنا إلى سواء السبيل و اجعل مقيلا عندك خير مقيبل في ظل ظليل فإنك حسينا و نعم الوكيل و السلام على عباده المصطفين و صلواته عليهم أجمعين اللهم بارك لنا في يومنا هذا الذي فضلته و بكرامتك جللته و بالمثل العظيم الأعلى أنزلته صل على من فيه إلى عبادك أرسلته و بالمحل الكريم أحلته اللهم صل عليه صلاة دائمة تكون لك شكرا و لنا ذخرا و اجعل لنا من أمرنا يسرا و اختتم لنا بالسعادة إلى

منتهی آجالنا و قد قبلت الیسیر من أعمالنا و بلغنا [بلغتنا] برحمتك أفضل آمالنا إنك على كل شيء قدير و صلى الله على محمد و آله و سلم»

– «اللهم إني أسألك بالنجل الأعظم في هذا اليوم من الشهر المعظم و المرسل المكرم أن تصلي على محمد و آل محمد و أن تغفر لنا ما أنت به منا أعلم يا من يعلم و لا يعلم اللهم و بارك لنا في يومنا هذا الذي يشرف الرسالة فضلته و بكرامتك أجلته [حللته] و باخل الشريف أحلته اللهم إنا نسألك بالمبعث الشريف و السيد اللطيف و العنصر العفيف أن تصلي على محمد و آل محمد [آله] و أن تجعل أعمالنا في هذا اليوم و في سائر الأيام مقبولة و ذنوبنا مغفورة و قلوبنا بحسن القبول مسرورة و أرزاقنا باليسر مدرورة اللهم إنك ترى و لا ترى و أنت بالمنظر الأعلى و أن إليك الرجعي و المنتهي و لك الممات و الحيا و أن لك الآخرة و الأولى اللهم إنا نعوذ بك أن نذل و نخزي و أن نأتي ما عنه تنهى اللهم إنا نسألك الخير برحمتك و نستعيذك من النار فأنقذنا منها بقدرتك و نسألك من الحور العين فارزقنا بعزتك و اجعل أوسع أرزاقنا عند كبر سننا و أحسن أعمالنا عند اقتراب آجالنا و أطل في طاعتك و ما يقرب إليك و يحظي عندك و يزلف لديك أعمالنا و أحسن في جميع أحوالنا و أمورنا معرفتنا و لا تكلنا إلى أحد من خلقك و تفضل علينا بجميع حوائجنا للدنيا و الآخرة و ابدأ بآياتنا و أمهاتنا و جميع إخواننا المؤمنين في جميع ما سألتك [سألتك] لأنفسنا يا أرحم الراحمين اللهم إنا نسألك باسمك العظيم و ملكك القديم أن تصلي على محمد و آل محمد و أن تغفر لنا الذنب العظيم إنه لا يغفر الذنب العظيم إلا العظيم اللهم و هذا رجب المكرم الذي أكرمتنا به أول أشهر الحرم أكرمتنا به من بين الأمم فلك الحمد يا ذا الجود و الكرم اللهم إنا نسألك به و باسمك الأعظم الأجل الأكرم الذي خلقته فاستقر في ملكك فلا يخرج منك إلى غيرك فأسألك أن تصلي على محمد و أهل بيته الطاهرين و أن تجعلنا من العاملين فيه بطاعتك و الآمنين فيه برعايتك اللهم و اهدنا إلى سواء السبيل و اجعل مقيلنا عندك خير مقيل في ظل ظليل و ملك جزيل فإنك حسينا و نعم الوكيل اللهم أقلبنا مفلحين منجحين غير مغضوب علينا و لا ضالين برحمتك يا أرحم الراحمين» ثم به سجده برو و بگو: «الحمد لله الذي هداني لمعرفة و خصني بولايته و وفقني لطاعته شكرا شكرا» تا صد مرتبه و حاجات را طلب کن.

اعمال شب و روز بیست و هشتم ماه رجب

(1) نماز

نماز این روز دوازده رکعت است و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه سوره‌ی اعلی و سوره‌ی قدر خوانده شود و پس از سلام صد مرتبه صلوات بفرستد و صد مرتبه استغفار کند.

(2) روزه

اعمال شب و روز بیست و نهم ماه رجب

(1) نماز

نماز این روز دوازده رکعت است و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه سوره‌ی اعلی و سوره‌ی قدر خوانده شود و پس از سلام صد مرتبه صلوات بفرستد و صد مرتبه استغفار کند.

(2) روزه

در روایتی از امام رضا(ع) نقل شده است که هر کس این روز را روزه بدارد، این روزه‌ها و کفاره‌ی گناهان صد سال است.

اعمال شب و روز سیام ماه رجب

(1) نماز:

نماز منقول این شب ده رکعت است و در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه «قل هو الله أحد» بخواند.

(2) روزه:

در روایتی از امام رضا(ع) نقل شده است: کسی که روز سیام رجب را روزه بدارد، خداوند متعال گنا هان گذشته و آینده‌ی او را می‌آمرزد.

آخرین نمازهای ماه رجب

در روایتی آمده است: در آخر ماه ده رکعت نماز بگزار و در هر رکعت یک مرتبه حمد و و سوره‌های توحید و کافرون را هر یک سه مرتبه بخوان و پس از سلام دست به دعا بردار و بگو:

«لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك و له الحمد يحيي و يميت و هو حي لا يموت بيده الخير و هو على كل شيء قدير و صلى الله على محمد و آله الطاهرين [الطيبين] و لا حول و لا قوة إلا بالله العلي العظيم» سپس حاجات خود را طلب کن که به اجابت خواهد رسید.